

Posudek na diplomovou práci Anny Pavlíkové

Komentovaný překlad spisu *Liber de coronatione Karoli IV. imperatoris Jana Porty z Annonay*

Anna Pavlíková si pro svou diplomovou práci zvolila latinský text *Liber de coronatione Karoli IV. imperatoris* popisující přípravy na císařskou korunovaci Karla IV., jeho pobyt v Římě i cestu z Věčného města po přijetí císařské koruny. Ačkoli se jedná o text, který je zejména historikům dobře znám, nebyl dosud (až na malé úryvky) převeden do češtiny, a proto toto téma a zejména samotný překlad textu představuje již delší dobu desiderium (nejen) na poli studia doby Karla IV., jeho zahraniční politiky a dobových mentalit. Samotný spis má velkou výpovědní hodnotu nejen k politicky složité císařské korunovaci, ale ukazuje zároveň velmi plasticky situaci v rozdrobených italských městských státech a politických jednotkách, poskytuje dále klíčové informace k samotnému aktu korunovace, seznamuje s římskými reáliemi, stacionárními kostely, relikviemi a způsobem jejich uložení a představuje tak velmi dobré informace k široké škále témat.

Anna Pavlíková si jako hlavní cíl své práce stanovila překlad vybraných pasáží latinského textu, jednak s ohledem na rozsáhlost a povahu spisu, jednak s přihlédnutím ke skutečnosti, že do textu jeho autor Jan Porta ve službách kardinála Petra z Colombier vložil rovněž diplomatické listiny a texty, které reflektují spíše papežskou politiku. Tento druh práce s pramenem je legitimní, autorka textu tuto strategii dostatečně vysvětluje a ospravedlňuje. Při srovnání originálu s českým překladem je nutné překladatelku bezesporu pochválit. Místy velmi dlouhé a mnohdy i nepřehledné větné latinské periody, které bylo nutné ústrojně rozdělit, velké množství dobových reálií, vlastních i místních jmen, činí ze spisu ne vždy dobře čitelný text. Diplomandka se s těmito úkoly výborně vyrovnala. Předkládá velmi čtivý překlad, který je věrným převodem spisu, a dokazuje tak svou překladatelskou vyspělost a erudici. Se způsobem překladatelské práce a některými problémy, které při překladu byla nucena řešit, seznamuje formou jedné z dílčích kapitol, kde na několika příkladech tyto obtíže ilustruje. Škoda jen, že se při analýze výchozího textu nedostává hlouběji, jen letmo črtá jeho charakteristiky. Při bližším náhledu a rozboru jednotlivých autorových přístupů by se totiž velmi názorně ukázalo, že pořídit kvalitní překlad skutečně nebylo jednoduchou záležitostí a bylo s ním spojeno značné úsilí. Tím, že se autorka o hlubší jazykový rozbor výchozího textu nepokusila, zůstává tak i její úsilí a zdolání některých obtíží čtenáři skryto a je možné je ozřejmit pouze při srovnání českého překladu s latinským originálem.

Úvodní kapitoly diplomové práce věnované hlavnímu protagonistovi celého vypravování, dále autorovi spisu a samotnému textu představují vhodně zvolené a dobře strukturované partie. I tyto části jsou psány velmi kultivovaným jazykem, Anna Pavlíková se dobře orientuje v literatuře, s níž pracuje, a vybírá pro potřeby této části informace, které následně zapojuje do logického výkladu. Překladu spisu předchází nejprve kapitola mapující historický kontext, politiku Karla IV. a jeho pobyt v Římě společně s Karlovou úctou k relikviím. Autorka však pracuje s obsáhlou literaturou věnovanou Karlovi a zejména jeho politice poměrně úsporně. Ačkoli na základě sekundární literatury črtá velmi zdařile složitou politickou cestu za císařskou korunou, přesto bych zde uvítala širší práci s dostupnou a velmi bohatou literaturou. Totéž platí i o Karlově pobytu v Římě a například jeho vztahu k relikviím. Přestože se jedná o nanejvýš poutavé pasáže, detailnější informace se zde nedozvíme a překladatelka je nesdílje ani v rovněž velmi úsporných poznámkách k textu. Jistě by bylo pro čtenáře zajímavé dozvědět se více informací ke stacionární liturgii římských kostelů, jak do tohoto schématu zapadá či se odlišuje (a případně v čem) Karlova cesta v kajícím rouchu poutníka. Totéž se týká nepříliš známých svatých (např. svatá Musciola

na s. 45), dále také celého obřadu korunovace (proč byl rozdělen na etapy a u sv. Petra se například konal u oltáře sv. Mořice?) – známe paralely k tomuto aktu? Rovněž časté pasování na rytíře, s nímž se v textu setkáváme, nebo symbolika barev (zejména rouch) zůstává bez povšimnutí. Na tomto poli existuje celá řada publikací, které by k tomuto účelu bylo možné s úspěchem využít. Myslím si, že by i přes komplexnost textu a potenciálních otázek, které implikuje, bylo vhodné vybrat si určitý okruh a ten následně zpracovat detailněji. Anna Pavlíková podává sice velmi fundovaný úvod do problematiky, v komentování textu a detailní analýze zůstává však na povrchu (vysvětluje to patrně zčásti širší možných kladených otázek, dále skutečnost, že se k překladu celého textu a jeho komentování hodlá po obhajobě práce vrátit). Totéž musím konstatovat i u druhého oddílu věnovanému autorovi spisu a rukopisu samotnému. I zde, zejména pokud se týká rukopisu, by bylo náležité primární informace doplnit a rozšířit.

Po formální stránce práce odpovídá kritériím kladeným na tento typ práce. Zde bych upozornila pouze na několik nepřesností (např. u Vergilia by bylo vhodné uvést edici, u Jeronýma máme k dispozici nové edice P. Lardet, ed., *Contra Rufinum*, CChr.SL vol. 79, Turnholt 1982; P. Lardet, ed., *Saint Jerome, Apologie contre Rufin*, SC vol. 303, Paris 1983).

Přes výše řečené, všechny uvedené body spíše směřuji jako podněty pro další práci Anny Pavlíkové s textem a jeho pozdějšímu zpřístupnění formou překladu celého spisu s adekvátním komentářem a úvodní studií. Z předložené diplomové práce jasně vyplývá, že se její autorka výtečně zhostila překladu Portova textu, ze sekundární literatury vybrala podstatné informace ke Karlově politice a spisu samotnému a přetavila je do fundovaného úvodu. Diplomová práce jasně deklaruje její rozhled v širší mediévistické problematice. Autorka obrátně formuluje a svou práci dobře strukturuje, jádro textu spočívající v přetlumočení latinského spisu hovoří jasně o jejím překladatelského umu a nepochybném nadání.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení mezi stupněm výborně a velmi dobře podle průběhu obhajoby.

V Brně 28.8. 2021

Iva Adámková